

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На основі аналізу динамки основних показників соціально-економічного розвитку України визначено низку важливих проблем формування соціально-орієнтованого фінансового механізму. Висвітлено трикутну дилему протиріч бюджетної децентралізації: стабільність, соціальна справедливість, самодостатність. Аналіз залежності динаміки витрат і темпів приросту ВВП дозволив визначити шляхи формування симетричної бюджетної системи. Обґрунтовано порядок коригування національної моделі бюджетної системи за принципами соціальної справедливості, збалансованості та економічної ефективності з урахуванням світового досвіду. Запропоновано механізми стійкості бюджетної системи та розкрито його елементи.

Ключові слова. фінансовий механізм, соціальна орієнтація, симетричність бюджетної системи, збалансованість міжбюджетних відносин, ефективність, стійкість.

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні проблеми коригування національної моделі економіки ускладнюються наявністю невирішених питань пов'язаних з регулюванням міжбюджетних відносин та недосконалістю фінансового механізму. За останнє десятиріччя зовнішні і внутрішні чинники розвитку вітчизняної економіки притерпіли зміни, обумовлені поглибленням глобалізації та взаємозалежності країни від міжнародних фінансових відносин. Бюджетна система держави перетворилась на механізм коригування циклу макроекономічної динаміки на національному рівні. Це об'єктивно вимагає розробки нових підходів до фінансового механізму забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку територій в контексті наближення до симетричності міжбюджетних відносин на всіх рівнях. В умовах кризи рішення соціальних задач за допомогою використання методів фінансового механізму можливо лише за умови вироблення стратегії ефективної соціальної політики, надійної системи соціального захисту населення, які забезпечують баланс інтересів держави, суспільства та бізнесу. В цих умовах важливого значення набуває проблема розробки ефективних інструментів фінансового механізму в сучасній економіці. Ця проблема повинна вирішуватися не тільки на підставі наявних державних фінансових ресурсів, але і на використанні нетрадиційних джерел фінансування, які сприятимуть стійкому соціально-економічному розвитку держави.

Узгодження державних і ринкових механізмів здійснюється за допомогою фінансового механізму. За його допомогою можна

регулювати розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів на різних рівнях управління, узгоджувати інтереси зацікавлених сторін – учасників ринкових фінансових відносин та сприяти зниженню рівня ризиків бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасній науці досить інтенсивно досліджуються як проблеми модернізації фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій, так і формування стратегії соціально-економічного розвитку [1; 6; 7; 8]. Проблеми розвитку, методології та формування фінансового механізму активно розробляли такі вітчизняні вчені як: І. Бланк, В. Буряковський, О. Василик, В. Опарін, А. Поддєрьогін, В. Федосов, Н. А. Дехтяр, О. М. Ковалюк, О. І. Кремень, М. І. Крупка, В. П. Москаленко, І. Плікус, В. М. Поленчук [2; 6; 11]. Наукові розробки в цій сфері в основному зосереджені на розкритті сутності фінансового механізму, його базових елементів, методів та інструментів. Проте, існує необхідність подальшого комплексного дослідження питань з формування фінансового механізму орієнтованого на стійкий соціально-економічний розвиток країни. Сьогодні, насамперед, відсутня адекватна теоретична база трактування рушійних сил сталого розвитку економіки. Цю ситуацію посилює неузгодженість нормативних документів, недосконалість науково-методичних рекомендацій щодо формування адаптивного фінансового механізму. Особливої уваги потребує дослідження соціальної спрямованості фінансової політики держави. Залишаються не вирішеними проблеми оцінки соціальних орієнтирів залежно від стратегії

соціально-економічної політики. В існуючих дослідженнях також мало вивчені питання розвитку такого визначального аспекти економічної політики, як соціальна орієнтація економіки країни, а також повністю відсутні теоретичні засади її формування.

Переpleтeння проблем соціально-економічного розвитку держави і визначення оптимальної бюджетної системи посилює значущість вирішення питань використання країною обмежених ресурсів у відповідності з критеріями соціальної справедливості і економічної ефективності.

Увага до зазначеної проблеми обумовлена, насамперед, недостатнім розробленням методологічних засад адаптивного фінансового механізму та потребою у формуванні аналітичного базису для вибору стратегічних орієнтирів стійкого соціально-економічного розвитку.

Мета статті – визначення проблем та розкриття перспектив розвитку соціально-орієнтованого фінансового механізму в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-орієнтований фінансовий механізм слід розглядати як багаторівневу ієрархічну систему фінансових відносин, взаємопов'язаних елементів (методів,

важелів, стимулів) та забезпечуючи систем. Цей механізм повинен бути орієнтований на забезпечення стабільності відтворювальних процесів на підставі збалансованості інтересів всіх груп учасників ринкових відносин.

У дослідженні, фінансовий механізм розглядається як інструмент реалізації фінансової політики держави з позиції забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку. Фінансовий механізм потрібно розглядати значно ширше, ніж він сьогодні досліджується, а саме через комплексне використання механізмів збалансованості, справедливості та забезпечуючих систем. Складовими фінансового механізму є бюджетний, податковий і кредитний механізми. Бюджетний механізм охоплює методи прямої і непрямой фінансової підтримки стійкого розвитку економіки, яка здійснюється всіма ланками бюджетної системи. Забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку економіки тісно пов'язано з ефективним використанням інструментів і методів фінансового механізму.

Передумовою формування вихідних методологічних положень фінансового механізму є дослідження стану та тенденцій соціально-економічного розвитку країни для координації дій щодо його формування.

Т а б л и ц я 1

Динаміка основних показників соціально-економічного розвитку України

Показник	2010	2011	2012	2013	2014
ВВП, % до попереднього року	118,5	121,6	107,0	103,3	106,6
ВВП, % до 2010 року	115,38	120,44	130,14	134,29	144,0
Обсяг реалізованої продукції, % до попереднього року	132,06	105,18	98,42	100,78	106,73
Обсяг реалізованої продукції, % до 2010 р.	124,28	105,18	103,52	104,33	111,35
Індекс обсягу продукції промисловості (у % до попереднього року)	111,2	107,6	99,3	95,7	89,9
Індекси капітальних інвестицій, % до попереднього року	102,4	141,6	107,5	100,3	82,6
Споживчі ціни, % до попереднього року (Індекс цін)	109,4	108	100,6	99,7	112,1
Середньомісячна заробітна плата, % до попереднього року	120,0	117,62	115,4	107,9	105,9
Реальні місячні доходи населення, % до попереднього року	110,2	108,7	114,7	108,2	93,5
Експорт, % до попереднього року	128,2	130,3	99,9	92,5	90,9
Імпорт, % до попереднього року	130,6	132,7	102,9	92,8	74,9

Джерело: узагальнено автором на підставі [10]

Оцінюючи загальну тенденцію макроекономічних показників за останні п'ять років, слід зазначити, що реальний сектор господарювання поки не є вирішальним чинником підйому національної економіки. Загальносистемна криза, яка охопила більшість

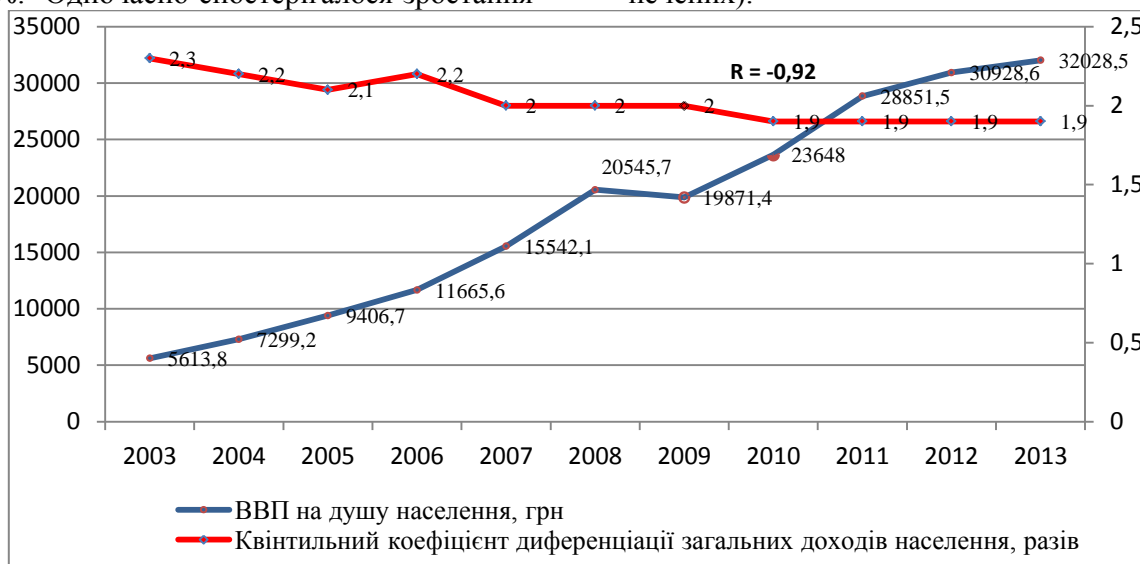
промислових підприємств України, привела до зниження потенціалу фінансової стійкості господарюючих суб'єктів і загострення фінансових проблем майже по всьому спектру економічних відносин. В цьому зв'язку можна виділити три групи проблем.

Перша група проблем – неефективність соціально-економічної політики держави для досягнення стійкого економічного зростання. Аналіз динаміки впливу макроекономічних чинників на економічні процеси в Україні свідчить про негативні тенденції: скорочення ВВП у 2014 році майже на 12% у порівнянні з 2010 р.; зниження темпів обсягу реалізованої продукції на 25,3%; зменшення обсягів експорту на 37,3%, імпорту – на 55,7%. Одночасно спостерігалось зростання

споживчих цін (+2,7%) та скорочення реальних доходів населення (-16,7%). Капітальні інвестиції скоротилися на 19,8% (табл. 1).

Наявність диспропорцій соціально-економічного розвитку (рис.1) демонструє тісний зворотній зв'язок ($R = -0,92$) між ВВП на душу населення та квінтільним коефіцієнтом (відношення мінімального доходу 20% найбільш забезпечених верств населення і максимального доходу 20% найменш забезпечених).

R – коефіцієнт кореляції

Рис. 1. Динаміка взаємозв'язку ВВП на душу населення та квінтільністю доходів населення України

Джерело: узагальнено автором на підставі [10]

За даними ОЕСР, питома вага оплати праці у ВВП у країнах Євросоюзу становить 60-65%, у Канаді — близько 52%, у Великобританії — 56%, США — 58%. Тобто названі країни з ринковою економікою, які за рейтингом світової конкурентоспроможності входять у першу десятку, за питомою вагою доходів від найманої праці у ВВП значно випереджають Україну. Частка зарплати в нашій країні менше 50%, що на 10% нижче американського і майже на 12-17% - європейського. Негативний аспект подібної ситуації посилюється тим, що саме заробітна плата є основним джерелом доходів більшості населення нашої країни й визначальним чинником впливає на рівень добробуту населення країни загалом і формування належного іміджу країни у світовому співтоваристві [13].

Ефективними інструментами стабільності соціально-економічної політики є: консолідація інтересів і фінансових потенціалів держави і бізнесу у напрямку пошуку дже-

рел фінансування інноваційних програм, підвищення якості інтелектуального потенціалу; впровадження соціальних стандартів в фінансову політику бізнесу; розвиток державно-приватного співробітництва в соціальній сфері; використання сучасних механізмів регулювання міжбюджетних відносин по вертикалі бюджетної системи.

Друга група проблем – фіскальна спрямованість державної політики, що проявляється у високому рівні податкового навантаження. Податковий механізм діє через наступні важелі: спеціальні податкові режими, податкові пільги, податкові канікули, спрощені правила ведення податкового обліку, спрощені форми податкових декларацій по окремих податках і зборах. У рейтингу "Ведення бізнесу 2013" за сом "Сплата податків" Україна посіла лише 165 місце із 185 країн. Завдяки зниженню ставки податку на прибуток середньозважена ставка оподаткування доходів підприємств в 2012 році була знижена до 55,4%

проти 57,1% у попередньому періоді. Проте вона залишається значно вищою, ніж середній показник у країнах Східної Європи та

Центральної Азії (40,5%) чи у країнах ОЕСР (42,7%).

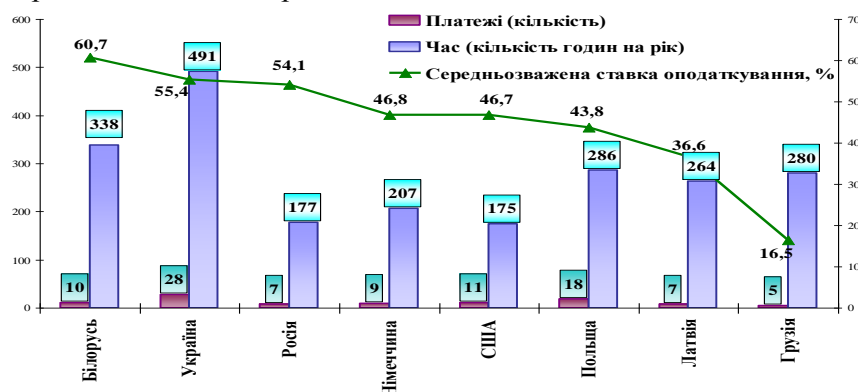

Рис. 2 Місце України у рейтингу “Ведення бізнесу 2013” за субіндексом “Сплата податків”

Джерело: розроблено автором

Аналіз співвідношень розрахунків з бюджетом і результатів роботи промисловості показують, що податковий тягар підприємств промисловості в 2006-2013 рр. постійно наростає: з 15,4% у 2006 р до 19,8% у 2013 р. За останній рік податковий тягар знизився на 4,4%. Проблема полягає в тому, що в ринкових умовах не забезпечується рівномірність розподілу доходів за галузями економіки. Тому для різних галузей критичним є різний рівень податкового тиску по відношенню до доданої вартості. Так, лікеро-горілчана промисловість має високий рі-

вень податкового навантаження через акцизи, проте вона є найбільш прибутковою галуззю в порівнянні з іншими галузями промисловості.

Результати аналізу зміни структури податкових надходжень до бюджету України в 2007-2013 рр. свідчать про тенденції зниження частки податку на прибуток підприємств з 21,34 % до 15,54 % і збільшення частки акцизного збору за останні шість років з 5,63 % до 10,36 %. Частка податку з доходів фізичних осіб та податку на додану вартість суттєво не змінюється.

Таблиця 2

Динаміка податкового тягара в промисловості в 2006-2013 рр.

Показники	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Податкові надходження, млн. грн.	104358	152723	139269	154991	219110	233049	219931
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн. грн.	717077	917036	806556	1065108	1329266	1102636	1111269
Відношення податків до обсягу промислового виробництва, %	14,6	16,7	17,3	14,6	16,5	21,1	19,8

Джерело: розроблено автором

Третя група проблем – низька ефективність бюджетної системи, як механізму перерозподілу національного доходу країни, що пов'язана з протиріччям в бюджетній децентралізації. Посилена централізація податкових надходжень і децентралізація по витратах об'єктивно зумовлює асиметричність моделі вітчизняної бюджетної системи. Така асиметрія має тенденцію посилення залежно від дефіциту бюджету та скорочення транс-

фертів спрямованих на вирівнювання внутрішніх міжбюджетних відносин.

Ефективність моделі бюджетної системи як механізму перерозподілу ВВП на користь держави залежить від оптимального поєднання принципів централізму і децентралізму та участі у її організації. Принцип автономії реалізується у вітчизняному законодавстві в частині розподілу компетенцій між державними і територіальними органами виконавчої влади.

Дилема протиріч бюджетної децентралізації: стабільність-соціальна справедливість

Цілі	Результати досягнення цілі
забезпечення макроекономічної стабільності; підвищення соціальної справедливості.	посилення централізації податкової бази
збільшення автономії доходної частини місцевих бюджетів; скорочення вертикального дисбалансу бюджетної системи;	посилення горизонтальної нерівності в бюджетній системі. неможливість забезпечення макроекономічної стабільності у зв'язку з посиленням соціальної несправедливості.
посилення доходності автономії місцевих бюджетів; посилення соціальної справедливості.	зниження макроекономічної стабільності

Джерело: розроблено автором

Що ж стосується бюджетних повноважень територій по доходах і видатках, то в еволюційно національних бюджетних системах вони формувалися на основі субсидіарного підходу. У зв'язку з бюджетною децентралізацією виникли протиріччя, а саме: неможливо забезпечити одночасно ефективність, соціальну справедливість і макроекономічну стабільність (табл. 3).

Наявність протиріч при розподілі бюджетних доходів і закріплення витратних повноважень перешкоджає забезпеченню стійкості бюджетної системи. Типовими проблемами є дефіцит власних ресурсів, залежність від трансфертів. При їх вирішенні необхідно керуватися критеріями економічної ефективності, таким як «максимізація багатства», «мінімізація транзакційних витрат» тощо.

В планових показниках на 2015 рік зберігається дефіцит бюджету країни, по відношенню до доходу – 10,92%, ВВП – до 4,5% (за даними міністерства фінансів <http://korrespondent.net>). Світовий досвід підказує, що структурний дефіцит бюджету може бути зменшений за рахунок відновлення економіки. Наприклад, в Великобританії, структурний дефіцит в даний час складає близько двох третин від загального обсягу, де циклічні фактори становлять лише третина.

Лейбористський уряд оголосив про заморожування державних витрат протягом найближчих декількох років, а також збільшення кількості податків, таких, як зростання національного страхування, розпорядження підлягає поданню в квітні 2011 року. На бюджет 2010 викладено прогнози для державних витрат і доходів, які показує падіння структурного дефіциту з 7,3% ВВП

цього року до 2,5% в 2014/15. Консерватори заявили, що вони проведуть надзвичайний бюджет протягом 50 днів після вступу на посаду, що буде викладено в плані по скороченню структурного дефіциту. Викликом для нового уряду є встановлення балансу між потребою захисту відновлення та заходами щодо скорочення дефіциту. Проте, досить складно точно прогнозувати дефіцит бюджету. Якщо витрати були на 1% нижче, ніж прогнозувалося, а доходів на 1% вище, дефіцит складе на 12 млрд фунтів стерлінгів (більше 7%) нижче.

Наприклад, якщо економіка працює гірше, ніж очікувалося, податкові надходження, як правило, нижче, а витрати вище. Це підсилює ефект.

За оцінкою Казначейства, ці проблеми пов'язані зі зниженням запозичень в 2009-2010 роках, які впали на 11 мільярдів фунтів стерлінгів протягом трьох місяців між попереднім бюджетним звітом 2009 року та бюджетом на 2010 рік. Це еквівалентно більш ніж в 2 рази на базовій ставці прибуткового податку Великобританії.

Скорочення бюджетного дефіциту стане центральним економічним завданням нового парламенту. Цього року, згідно з прогнозами, дефіцит становить 163 млрд фунтів стерлінгів (11,1% ВВП): за історичними мірками це дуже високий рівень. Казначейство прогнозує, що це призведе до падіння до 74 млрд фунтів стерлінгів (4,0% ВВП) на 2014/15. Це як і раніше буде вище, у вигляді частки ВВП, ніж в будь-який рік між 1996/97 і 2007/08.

Значна частина високого дефіциту пов'язана з економічним спадом в Україні. Який вплинув на стан державні фінансів рядом чинників.

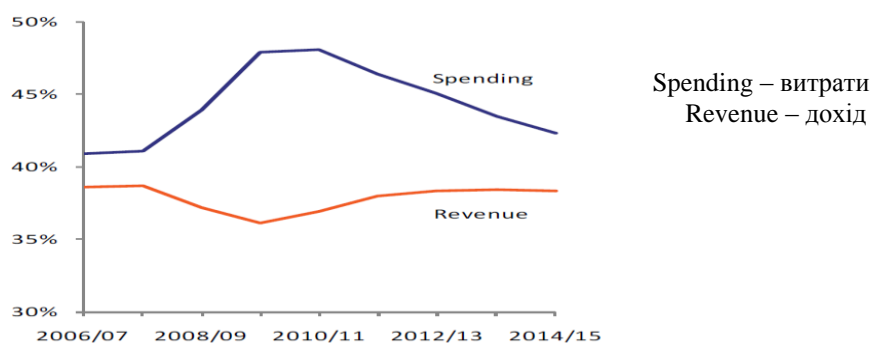

Рис. 2. Тренди доходів та витрат

Джерело: розроблено автором

Для фінансування дефіциту бюджету передбачено залучення державних зовнішніх (61,58%) і внутрішніх запозичень у розмірі 293,8 млрд.грн, що складає 55,6% від видаткової частини бюджету [13]. Це свідчить про нестійкість механізму рівноваги в бюджетній системі, яка залежить від зовнішнього фактору стабільності (цінова кон'юнктура на світових ринках, коливання валютного курсу, ставки на ринку запозичень тощо).

Фінансова криза призвела до скорочення власних доходів регіональних бюджетів, що обумовило скорочення інвестиційних проектів протягом останніх двох років. В нових умовах посилення бюджетної асиметрії підвищилась значущість пошуку нетрадиційних джерел бюджетних доходів. У країні сформувалася виражена модель бюджетної системи, яка заснована на централізації

більшої кількості податків у державний бюджет.

На забезпечення стійкості бюджетної системи впливають неврегульованість фінансових відносин, незбалансованість валютної політики, високий рівень інфляції, нестача фінансових ресурсів. Останніми роками проблема нестачі фінансових ресурсів в органів місцевого самоврядування та нестабільність їх доходних джерел набула загальнодержавної ваги. Доходи місцевих бюджетів в 2013 р. складають лише 7,23 % від ВВП, видатки – 14,99 % ВВП. Згідно з Податковим кодексом кількість місцевих податків та зборів скорочено до п'яти. В умовах чинної податкової системи місцеві бюджети стали залежними від міжбюджетних трансфертів з державного бюджету, які складають 52,24% їх доходів.

Т а б л и ц я 4

Частка міжбюджетних трансфертів з державного бюджету у формуванні доходів місцевих бюджетів в 2013 р.

Показник	Значення
Доходи місцевих бюджетів, млн. грн.	105172
Видатки місцевих бюджетів, млн. грн.	218237
ВВП, млн. грн.	1454931
Міжбюджетні трансферти, млн. грн.	115848,3
Доходи місцевих бюджетів з урахуванням трансфертів, млн. грн.	221020,3
Доходи у % до ВВП	7,23
Видатки у % до ВВП	14,99
Міжбюджетні трансферти в % до доходів	52,24

Джерело: розроблено автором

Канадський досвід передбачає безумовну орієнтацію міжбюджетні відносини на досягнення чотирьох основних критеріїв: економічну ефективність, бюджетну справедливість, політичну підзвітність і адміністративну дієвість. Тільки розподіливши відповідальність за витрати і закріпивши їх загальний обсяг на кожному рівні влади, можна вирішувати питання про закріплення і пе-

рерозподіл доходів між ними з урахуванням зазначених вище критеріїв.

В моделі бюджетної системи в Україні на початок 2015 року передбачені зміни у міжбюджетних відносинах по вертикалі, що створює підґрунтя для перспектив розвитку вітчизняної економіки. Механізм забезпечення стійкості бюджетної системи повинен включати такі елементи: бюджетне плану-

вання за принципом збалансованості всіх рівнів управління; середньострокове планування; регулювання міжбюджетних внутрішніх відносин в контексті справедливості та самодостатності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Світовий досвід показує, що для побудови соціально-орієнтованого фінансового механізму країни необхідні наступні умови: стабільна нормативно-правова база, наявність досконалого фінансового ринку, прозоре і ефективне управління бюджетною системою, стимулювання розвитку бізнесу за принципом соціальної відповідальності, державне-приватне співробітництво в сфері розвитку інфраструктури. Запровадження системного підходу до формування симетричної моделі бюджетної системи, яка заснована на принципах розподілу доходних джерел, закріплених повноважень по витратах і механізмам вирівнювання фінансових потоків на різних рівнях, сприятиме скороченню фіскальної асиметрії.

Інституційне закріплення симетричної моделі бюджетної системи України має орієнтуватися на: зростання доходної частини бюджету; розширення бюджетних повноважень і відповідальності регіональних органів влади; перебудову системи існуючих трансфертів. У підсумку в довгостроковій перспективі це сформує об'єктивну основу побудови ефективної моделі бюджетної системи України.

Література

1. Александров І.О. Стратегія сталого розвитку регіону: [монографія] / І.О. Александров, О.В. Половян, О.Ф. Коновалов, О.В. Логачова, М.Ю. Тарасова; за заг. ред. д.е.н. І.О. Александрова / НАН України. Ін-т економіки промисловості НАН України. – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2010. – 204 с.
2. Буряковский В.В. Финансы предприятия: [учеб. пособ.] / В.В. Буряковский, В.Я. Кармазин, С.В. Каламбет; под ред. В.В. Буряковского. – Днепр.: Пороги, 1998. – 246с.
3. Костырко Л.А. Финансовый механизм сталого розвитку підприємств: стратегічні орієнтири, системи забезпечення, адаптація: Монографія. – Луганськ: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 474 с.
4. Костырко Л.А. Финансовый механизм саморозвитку господарюючих суб'єктів в умовах невизначеності ринкової економіки / Часопис економічних реформ. – Науково-

виробничий журнал. – №2(6). – 2012. – С. 38-43.

5. Костырко Л.А. Клітинський Ю.С. Механізм формування стратегії фінансової забезпеченості регіону/ Часопис економічних реформ. – Науково-виробничий журнал. – №3(11). – 2013. – С. 62-69.

6. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: [монографія] / За ред. О. П. Кириленко. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. – 376 с.

7. Невелєв О.М. Сталий розвиток регіону: стратегічні напрямки та механізми / О.М. Невелєв, Б.М. Данилишин. – К.: НДІСЕП, 2002. – 128 с.

8. Соціально-економічний розвиток регіону: діагностика, стратегія, управління / ред. М.І. Долішній; Ін-т регіон. дослідж. НАН України. – Л., 2006. – 648 с.

9. Опарин В., Федосов В. Концептуальные основы финансовой стратегии экономического роста в Украине // Экономика Украины. – 2002. - №2. – С. 10-20.

10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

11. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: монографія / [М.І. Крупка, Д.В. Ванькович, Н.Б. Демчишак, М.І. Кульчицький]. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 404 с.

12. Офіційний сайт Верховної ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

13. Офіційний сайт Студіопедії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studopedia.com.ua>

References

1. Aleksandrov I.O. Stratehiya staloho rozvytku rehionu: [monohrafiya] / I.O. Aleksandrov, O.V. Polovyan, O.F. Konovalov, O.V. Lohachova, M.YU. Tarasova; za zah. red. d.e.n. I.O. Aleksandrova / NAN Ukrayiny. In-t ekonomiky promyslovosti NAN Ukrayiny. – Donets'k: Vyd-vo «Noulidzh», 2010. – 204 s.
2. Buryakovskyy V.V. Fynansy predpriy: -tyu: [ucheb. posob.] / V.V. Buryakovskyy, V.YA. Karmazyn, S.V. Kalambet; pod red. V.V. Buryakovskoho. – Dnepr.: Porohy, 1998. – 246s.
3. Kostyrko L.A. Finansovyy mekhanizm staloho rozvytku pidpriyemstv: stratehichni oriyentyry, systemy zabezpechennya, adaptatsiya: Monohrafiya. – Luhans'k: Vyd-vo «Noulidzh»,

2012. – 474 s.

4. Kostyrko L.A. Finansovyy mekhanizm samorozvytku hospodaryuyuchykh sub'yektiv v umovakh nevyznachenosti rynkovoyi ekonomiky / Chasopys ekonomichnykh reform. – Naukovo-vyrobnychyy zhurnal. – №2(6). – 2012. – S. 38-43.

5. Kostyrko L.A. Klityns'kyi YU.S. Mekhanizm formuvannya stratehiyi finansovoyi zabezpechenosti rehionu/ Chasopys ekonomichnykh reform. – Naukovo-vyrobnychyy zhurnal. – №3(11). – 2013. – S. 62-69.

6. Modernizatsiya mistsevykh finansiv Ukrainy v umovakh ekonomichnykh i sotsial'nykh transformatsiy: [monohrafiya] / Za red. O. P. Kyrylenko. – Ternopil': TNEU, «Ekonomichna dumka», 2008. – 376 s.

7. Nevelyev O.M. Stalyi rozvytok rehionu: stratehichni napryamky ta mekhanizmy / O.M. Nevelyev, B.M. Danylyshyn. – K.: NDISEP, 2002. – 128 s.

8. Sotsial'no-ekonomichnyi rozvytok rehionu: diahnostyka, stratehiya, upravlinnya / red.

M.I. Dolishniy; In-t rehion. doslidzh. NAN Ukrainy. – L., 2006. – 648 s.

9. Oparyn V., Fedosov V. Kontseptual'nye osnovy fynansovoy stratehiyi ékonomycheskoho rosta v Ukrainy // Ékonomyka Ukrainy. – 2002. – №2. – S. 10-20.

10. Ofitsiynyy sayt Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

11. Formuvannya finansovoho potentsialu investytsiynoyi diyal'nosti v ekonomitsi Ukrainy: monohrafiya / [M.I. Krupka, D.V. Van'kovych, N.B. Demchyshak, M.I. Kul'chyts'kyi]. – L'viv: LNU imeni Ivana Franka, 2011. – 404 s.

12. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi rady Ukrainy. – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://rada.gov.ua>

13. Ofitsiynyy sayt Studiopediyi. – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://studopedia.com.ua>

Костырко Л. А.

Развитие финансового механизма социальной ориентации экономики Украины

На основе анализа динамики основных показателей социально-экономического развития Украины определен ряд важных проблем формирования социально-ориентированного финансового механизма. Освещены треугольную дилемму противоречий бюджетной децентрализации: стабильность, социальная справедливость, самодостаточность. Анализ зависимости динамики затрат и темпов прироста ВВП позволил определить пути формирования симметричной бюджетной системы. Обоснованно порядок корректировки национальной модели бюджетной системы по принципам социальной справедливости, сбалансированности и экономической эффективности с учетом мирового опыта. Предложены механизмы устойчивости бюджетной системы и раскрыто его элементы.

Ключевые слова: финансовый механизм, социальная ориентация, симметричность бюджетной системы, сбалансированность межбюджетных отношений, эффективность, устойчивость.

Kostyrko L.

Development of the financial mechanism of the social orientation of the economy of Ukraine

Based on the analysis of the speakers are the main indicators of socio-economic development of Ukraine identified a number of important problems of formation of socially oriented financial mechanism. Lighted triangular dilemma contradictions of fiscal decentralization: stability, social justice, self-sufficiency. Analysis of the dependence of the dynamics of costs and the growth rate of GDP was possible to determine the path of formation of symmetrical budget system. Reasonable procedure for the adjustment of the national model of the budgetary system according to the principles of social justice, balance and economic efficiency into account world experience. The proposed mechanisms of the stability of the budget system and explains its elements.

Keywords: financial mechanism, social orientation, the symmetry of the budget system, the balance of intergovernmental relations, efficiency, sustainability.

Рецензент: Терещенко О. О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Корпоративні фінанси і контролінг» Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Київ, Україна.

Reviewer: Tereschenko O. – Professor, Ph.D. of Economics, Professor, Head of Corporate Finance and Controlling Department Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.

e-mail: info@kneu.ukr.net

Стаття подана
10.02.2015 р.

